

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen välinen
tulossopimus vuosille 2024-2028**

MMM diaarinro: VN/34662/2023
Syke diaarinro: SYKE/2023/1761

Sisällys

1	Maa- ja metsätalousministeriön toimialan yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja hallinnonalan virastojen toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta sekä Suomen ympäristökeskuksen tavoitelinjaukset	3
2	Suomen ympäristökeskuksen vuoden 2024 tulostavoitteet ja alustavat tavoitteet vuosille 2025-2028	6
3	Seuranta ja allekirjoitukset	12
4	Liitteet	13
	Liite 1 Tulostavoitteiden toteutumista tukevat toimenpiteet 2024	13
	Liite 2. Syken toimintaympäristön muutosten tarkastelu	17

1 Maa- ja metsätalousministeriön toimialan yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja hallinnonalan virastojen toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta sekä Suomen ympäristökeskuksen tavoitelinjaukset

1.1 Suomen ympäristökeskuksen toimintaan liittyvä yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Suomen ympäristökeskus (Syke) on ympäristöministeriön alainen tutkimus- ja asiantuntijalaitos. Syke hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesitalouteen liittyviä tehtäviä. Syken toimialasta ja tehtävistä säädetään laissa Suomen ympäristökeskuksesta (1069/2009) sekä Valtioneuvoston asetuksessa Suomen ympäristökeskuksesta (1828/2009). Syke toimii tilastolain (280/2004) määrittämänä tilastoviranomaisena tuottaen hydrologiset tilastot sekä vastaa tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisesti toimialallaan tulvariskien hallinnassa tarvittavista asiantuntija-, varoitus- ja tietojärjestelmäpalveluista. Näiden lisäksi Sykellä on mm. vesihuoltolaissa (119/2001), laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) ja patoturvallisuuslaissa (494/2009) määritellyjä asiantuntija- ja tietojärjestelmävastuita.

Syke kehittää ratkaisuja kestävästä kehityksestä edistämiseksi erityisesti valtioneuvoston, muun julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän käyttöön. Ratkaisujen pohjaksi Syke tuottaa tietoa ympäristöstä, sen tilan kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä ja arvioi vaihtoehtoisia kehityssuuntia. Syke huolehtii useista EU-lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten edellyttämistä raportoinneista sekä hoitaa eräitä viranomaistehtäviä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan strategiset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- A1. Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus sekä kilpailu- ja häiriönsietokyky paranevat.
- A2. Kestävä luonnonvaratalous turvaa huoltovarmuutta, lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä sekä edistää hyvinvointia luonnosta ja luonnolle.
- A3. Monipuolinen yritystoiminta sekä menestyvä maaseutu ja saaristo, monipaikkaisuus ja yhteistyöverkostot vahvistavat yhteiskuntaa.
- A4. Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta.

Vesitaloustehtävissä Suomen ympäristökeskuksen (Syke) toiminta liittyy erityisesti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vaikuttavuustavoitteeseen A2 sekä osin vaikuttavuustavoitteisiin A3 ja A4.

Nämä vaikuttavuustavoitteet ovat voimassa myös vuosina 2025–2028 ellei muusta päätetä.

Hallitusohjelmaan (HO 2023) on kirjattu vesihuollon toiminnan turvaaminen ja vesivarojen kansallisissa käsissä pitäminen (Kasvun kaava -tavoitekokonaisuus). Syke tuottaa oman roolinsa kautta tähän tavoitteeseen konkreettista tukea. Hallitusohjelman tavoitekokonaisuuteen Puhtaan energian Suomi, Syke osallistuu erityisesti seuraaviin osatavoitteisiin: vesivoima, luvitusten sujuvuus, puhtaan luonnon merkitys, virtavesien vapauttaminen sekä Saaristomeren ravinnekierron pilottialueet. Hallitusohjelmassa korostetaan lisäksi digitalisaatiota, kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Syken on tärkeää huolehtia yhteiskunnan kannalta kriittisistä tietovarannoista, palveluista ja järjestelmistä sekä varmistaa niiden toimintavarmuus ja turvallisuus.

Lisäksi Syken on erityisesti otettava toiminnassaan huomioon yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategisina tehtävinä mainitut vesihuolto, tulvariskien hallinta ja patoturvallisuus.

Vesitalousstrategian tavoitteet

Vesitalousstrategia 2030 ohjaa maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitaloustehtävien hoitoa, ja siten tarkentaa laajemmassa ministeriön strategiassa esitettyjä tavoitteita. Strategia toimii ministeriön hallinnonalan tulosohjauksen, toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtana.

Vesitalousstrategian visio on: Puhdasta vettä, turvallisuutta ja hyvinvointia.

Vesitalousstrategian vision toteuttamiseksi on määritetty neljä päämäärää ja niitä täsmentävät toimintalinjat. Päämäärät ovat:

1. Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla.
2. Yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastonmuutoksen hillintää.
3. Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa.
4. Suomi edistää kestäväää ja vesiturvallista maailmaa.

Kaikki edellä mainitut päämäärät liittyvät maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan strategiseen vaikuttavuustavoitteeseen A2. Päämäärä 2 liittyy osin vaikuttavuustavoitteeseen A1, päämäärä 3 osin vaikuttavuustavoitteisiin A3 ja A4 sekä päämäärä 4 osin vaikuttavuustavoitteisiin A1 ja A3.

Visiota ja sen toimeenpanoa täydentävät toiminta-ajatus ja toimintatapa, joiden periaatteet on otettu huomioon Syken tulostavoitteissa.

Vesitalousstrategiassa todetaan hallinnon toiminta-ajatukselta seuraavasti:

- Huolehdimme, että puhdasta vettä riittää ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon tarpeisiin.
- Varmistamme vesitalouden riskien hallinnan sekä vesitalousrakenteiden ja –palveluiden turvallisuuden ja toimintavarmuuden.
- Luomme sosiaalista ja ekologista hyvinvointia sekä edellytyksiä elinkeinoille ja liiketoiminnalle.

Hallinnon toimintatavasta vesitalousstrategiassa todetaan seuraavasti:

- Toimimme vastuullisesti, vaikuttavasti ja ennakoiden yhteistyössä paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti sekä julkisen että yksityisen sektorin ja järjestökentän kanssa.
- Kehitämme vesialan osaamista ja toimintaa jatkuvasti vastaamaan muuttuviin tarpeisiin ja mahdollisuuksiin. Kasvatamme yleistä tietoisuutta vesivarojen kestävästä käytöstä.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminta on tuloksellista ja voimavarat suunnataan tehokkaasti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi.

- B1. Toimintamme on vastuullista, ennakoivaa ja asiakaslähtöistä
- B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme tukee ennakoivasti hallinnon vaikuttavuutta ja elinkeinojen kilpailukykyä
- B3. Digitaaliset ratkaisumme ja tietovarantomme ovat turvallisia, hyvin käytettäviä, yhteentoimivia ja niitä hyödynnetään laajasti.
- B4. Varaudumme häiriötilanteisiin hyvällä riskien hallinnalla sekä vahvistamalla selviytymis- ja palautumiskykyä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden päämääränä on, että toiminta on tuloksellista ja voimavarat suunnataan tehokkaasti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi.

Voimavarojen hallinnan päämääränä on, että tehtävät ovat tasapainossa voimavarojen kanssa.

Syken toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita on kuvattu tarkemmin luvussa 2.3 ja voimavarojen hallinnan tavoitteita luvussa 2.4.

1.3 Voimavarojen hallinta

Huolehditaan siitä, että tehtävät ovat tasapainossa voimavarojen kanssa.

C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin. Henkilöstösuunnittelu on toimintaa tukevaa, ennakoivaa ja pitkäjänteistä

Resurssimme ovat riittävät ja oikein kohdennetut:

- C2. Tehtävät ja toiminta on mitoitettu rahoituksen mukaan.
- C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.
- C4. Toimitilahallinta ja toimipaikkaverkko sekä hankintatoimi ovat tehokkaita ja tukevat kestävyyttä
- C5. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista.

Näitä toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteita (kohdat 1.2-1.3) sovelletaan myös vuosina 2025–2028 ellei muusta päätetä.

1.4 Suomen ympäristökeskuksen tehtävät ja päämäärät

Syken strategia

Syken vuonna 2021 päivittämän strategian visiona on kestävyysmurros - Syke vaikuttaa tutkimuksella, tiedolla ja palveluilla kestävän yhteiskunnan rakentamiseen. Strategian vaikuttavat päämäärät liittyvät ilmastonmuutoksen torjuntaan ja muutokseen sopeutumiseen, kestävän kierto- ja biotalouden vahvistamiseen, suomalaisten kaupunkiseutujen muuttamiseen kestävyys edelläkävijöiksi, luontokadon ehkäisyyn ja hyvinvoinnin edistämiseen luontopohjaisilla ratkaisuilla sekä meren ja vesistöjen hyvän tilan sekä vesivarojen kestävän käytön turvaamiseen.

Syken toimintaympäristö ja sen muutos

Syken tehtävien tehokkaan hoitamisen kannalta on keskeistä ennakoita ja varautua toimintaympäristön muuttumisen. Tulossopimus laaditaan 1+4 vuotisena, joten myös tulostavoitteissa on tarpeen ottaa huomioon toimintaympäristössä tapahtuvaksi ennakoitujen muutosten vaikutukset tulevina vuosina. Muutostekijöitä ja -ilmiötä on tunnistettu Syken strategiassa, maa- ja metsätalousministeriön strategiassa, vesitalousstrategiassa, valtioneuvoston tulevaisuusselonteossa sekä julkisen hallinnon strategiassa. Muutostekijöistä on myös keskusteltu yhdessä osana tulossopimuksen valmistelua. Kaikissa edellä mainituissa esiin nousevat seuraavat Syken maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvät toimintaympäristön muutostekijät: huoltovarmuus ja kriittisen infran toimintavarmuus, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen (ml. kuivuusriskien hallinta), luonnonvarojen käytön kokonaiskestävyys, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä käytettävissä olevien vesivarojen väheneminen useilla alueilla globaalisti. Muita tunnistettuja keskeisiä muutostekijöitä ovat: oikeudenmukaisen vihreän siirtymän vauhdittaminen, kaupungistuminen ja yhteiskunnan toimivuus, digitalisaatio, bio- ja kiertotalous, sekä talouden ja julkishallinnon murros. Lisäksi on tunnistettu joitakin muita globaaleja ja kansallisia muutostekijöitä, mutta joihin Syken vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset. Muutostekijöitä on kuvattu tarkemmin liitteessä 2.

Syken tehtävät ja tavoitteet kytkeytyvät YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) kansalliseen ja kansainväliseen toimeenpanoon. Syken toiminta vesitaloustehtävissä tukee erityisesti seuraavia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita:

- Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille (SDG6)
- Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan (SDG13)
- Suojella maa- ja sisävesiekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen (SDG15)
- Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat (SDG11)
- Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita (SDG9)

Syke julkaisi toisen vastuullisuusraporttinsa¹ keväällä 2023 koskien vuotta 2022. Siinä raportoitiin Syken vastuullisuudesta suhteessa viiteen kestäväen kehityksen tavoitteeseen: SDG6, SDG12, SDG13, SDG14 ja SDG15.

¹ SYKEN vastuullisuusraportti 2022: <https://storymaps.arcgis.com/collections/daf7cf3d59af4160bafd4e5f5cd34767>

2 Suomen ympäristökeskuksen vuoden 2024 tulostavoitteet ja alustavat tavoitteet vuosille 2025-2028

2.1 Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Tulossopimus täsmentää ja täydentää alustavia tulostavoitteita, jotka maa- ja metsätalousministeriö on asettanut valtion vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä.

Suomen ympäristökeskuksen toiminnan vaikuttavuudelle määritellyt tavoitteet ja indikaattorit on kuvattu ympäristöministeriön ja Syken tulossopimuksessa vuosille 2024-2027. Vesitaloustehtäviä ja niiden vaikuttavuutta on kuvattu perusteellisesti Syken toimintakertomuksessa ja vastuullisuusraportissa.

Vesitaloustehtävissä Syken toiminta liittyy kaikkiin vesitalousstrategian päämääriin. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan strategisista vaikuttavuustavoitteista toiminta liittyy erityisesti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vaikuttavuustavoitteeseen A2 sekä osin vaikuttavuustavoitteisiin A3 ja A4.

Syke tukee vesitaloustehtävillään vesitalousstrategian päämääriä seuraavasti:

(*:llä merkityt ovat Syken lakisääteisiä tai pysyväisluonteisia asiantuntijapalveluita, joilla Syke tukee kuntia, aluehallintoa ja ministeriötä.)

Päämäärä 1. Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla

1.1 Syke vastaa yhdessä aluehallinnon kanssa maa- ja metsätalouden vesistökuormituksen ja sen vaikutusten seurannasta. *

1.2 Syke huolehtii vesienhoitoon, kunnostukseen sekä rakennettuihin ja säännöstelyihin vesistöihin liittyvistä asiantuntijatehtävistä ja antaa vedenhankinnan asiantuntijapalveluita. *

1.3 Syke välittää vesistökunnostusverkoston kautta tietoa ja kokemuksia vesistöjen kunnostamisesta ja kannustaa kansalaisia, yhteisöjä ja yrityksiä omaehtoiseen kunnostustyöhön. *

1.4 Syke edistää kokonaisvaltaista, valuma-aluekohtaista vesienhallintaa ja vesistöjen vastuullisen käytön ja hoidon toteutusta laajassa yhteistyössä esimerkiksi vesistövisioiden kautta. Syken hankkeissa sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen.

1.5 Syke hyödyntää uusia mittausteknologioita, automaatiota, koneoppimista ja mallinnusta vesitaloustiedon keräämisessä ja tuottamisessa kiinnittäen erityistä huomiota laadunvalvontaan ja tiedon keruun tehokkuuden parantamiseen.

1.6 Syke edistää tulvasuojelua sekä peltojen, metsien ja suometsien vesienhallintaa vesistövaikutusten pienentämiseksi, maaperän hiilensidonnan parantamiseksi sekä monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Päämäärä 2. Yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastonmuutoksen hillintää

2.1 Syke vastaa Tulvakeskuksen toiminnasta, palveluista ja kehittämisestä yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen sekä aluehallinnon ja pelastuslaitosten kanssa. *

2.2 Syke tukee aluehallintoa tulvariskien hallinnan suunnittelussa, luontopohjaisten ratkaisujen käytössä sekä säännöstelyjen ja juoksutusten toimeenpanossa sekä osallistuu säännöstelyverkoston toimintaan. *

2.3 Syke kehittää menetelmiä sään ääri-ilmiöihin liittyvien riskien hallintaan ja varautumiseen, vesivarojen käytön seurantaan ja vaikutusten arviointiin sekä yhteiskunnan resilienssin vahvistamiseen yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten kanssa, tulva- ja kuivuusriskien hallinnan osalta erityisesti Luonnonvarakeskuksen kanssa.

2.4 Syke arvioi yhteistyössä ELY-keskusten ja alueiden toimijoiden kanssa pohjavesivarojen hallinnan/käytön kehittämistarpeet kuivuustilanteiden vedenhankinnan varmistamiseksi.

2.5 Syke edistää vesihuollon saattamista mukaan kiertotalous-, teknologia- ja ilmastohankkeisiin ja tarkastelee ilmastonmuutoksen hillinnän mahdollisuuksia vesitaloustehtävissä.

Päämäärä 3. Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa

3.1 Syke toimii kansallisena hydrologisena vastuorganisaationa vastaten kansallisen hydrologisen seurantaohjelman laadinnasta ja toimeenpanon tuesta, sen kehittämisestä, ohjelman mukaisen hydrologisen tiedon laadunvarmennuksen tuesta, hydrologisten tietokantojen ylläpidosta, toimintavarmuudesta ja niiden kehittämisestä sekä niihin perustuvista palveluista yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeisiin. *

3.2 Syke vastaa WSFS-vesistömallijärjestelmän ylläpidosta, toimintavarmuudesta ja kehittämisestä erillisen kehittämissuunnitelman mukaisesti, vesistö- ja pohjavesiennusteista, ajankohtaisen vesitilannepalvelun sisällöstä, tulva-, kuivuus- ja lumikuormavaroituksista sekä LUOVA-järjestelmän tulvatilannekuvasta. *

3.3 Syke vastaa vesien hallinnan ja vesitalouden tietovarantojen ja -järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä huolehtien järjestelmien yhteensopivuudesta ja yhteiskäyttöisyydestä. Syke tehostaa ja yhtenäistää vesitalous- ja muun luonnonvaratiedon tiedonhallintaa, tuottamista, yhteen toimivuutta ja jakelua osana ympäristö- ja luonnonvaratiedon hallinnan kokonaisuuden modernisointia. *

3.4 Syke vastaa vesivaroihin liittyvästä viestinnästä ja edistää sen kehittämistä, erityisesti vesi.fi – verkkopalvelusta, yhteistyössä muiden luonnonvara-alan organisaatioiden kanssa. *

3.5 Syke huolehtii vastuullaan olevista kansallisista ja kansainvälisistä vesiraportointivelvollisuuksista ja kehittää mahdollisuuksien mukaan järjestelmiä näiden tehostamiseksi. *

3.6 Syke osallistuu vesialan osaamisen kehittämiseen ja järjestää yhteisiä koulutus- ja neuvottelupäiviä. *

3.7 Syke tukee aluehallinnon kolmeen yhteistyöalueeseen perustuvaa vesitaloustehtävien hoitoa ELY-keskuksissa. *

3.8 Syke kehittää ylläpitämiään tietojärjestelmiä ja palveluita osana juomavesidirektiivin täytäntöönpanoa. *

3.9 Syke varmistaa tulva- ja kuivuusvaroituspalveluiden, Tulvakeskuksen toiminnan ja toiminnassa tarvittavien järjestelmien sekä vesihuoltoa tukevien toimintojen toimivuuden erilaisissa häiriötilanteissa osana kriittisen infran suojaamista.

3.10 Syke osallistuu kansallisen vesihuoltouudistuksen toteutukseen tuottamalla vertailutietoa vesihuoltolaitosten toiminnasta, edistämällä vesihuoltosektorin digitalisaatiota ja sektorien välistä yhteistyötä sekä kehittämällä alan viestintää.

Päämäärä 4. Suomi edistää kestäväää ja vesiturvallista maailmaa

4.1 Syke edistää yhteisiä hankkeita, suunnitelmia ja ohjelmia sekä antaa asiantuntijapalveluja rajavesistöyhteistyössä Venäjän, Ruotsin ja Norjan kanssa. *

4.2 Syke varmistaa osaamisen riittävyyden ja kehittymisen kansainvälisissä vesitaloustehtävissä mm. hyödyntämällä kansainvälisiä verkostoja ja hankkeita sekä kehittämällä yhteistyötä ELY-keskusten, tutkimuslaitosten ja oppilaitosten kanssa.

4.3 Syke tukee Suomen vesialan kansainvälisen strategian toimeenpanoa ja Suomen vesifoorumin toimintaa sekä edistää vesialan kumppanuuksia. Syke edistää suomalaiseseen osaamiseen perustuvaa kansainvälistymistä ja vientiliiketoiminnan kehittymistä osana vesiosaamisen kasvu- ja kansainvälistymisohjelmaa sekä tutkimus- ja osaamisagendan mukaisesti.

4.4 Syke tekee aktiivista yhteistyötä kansainvälisten organisaatioiden ja verkostojen kautta sekä vahvistaa ilmastonmuutokseen ja vesivarojen hallintaan sekä erilaisiin ohjaukeinoihin liittyvää tutkimustoimintaa yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten yliopistojen sekä tutkimuslaitosten kanssa.

2.2 Muu yhteistyö

Syke tukee maa- ja metsätalousministeriön strategisten tavoitteiden toteutumista tulohjattavien vesitalouteen liittyvien tavoitteiden lisäksi myös muussa toiminnassaan vuosina 2024-2028. Muu yhteistyö ja asiantuntijatuki toteutetaan erillisinä toimeksiantoina. Useita teemoja käsitellään myös Syken käynnissä olevissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Syke hyödyntää mahdollisuuksien mukaan myös näissä syntyvää tietämystä ja yhteyksiä maa- ja metsätalousministeriön strategisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa.

Syke tukee Kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumis suunnitelman 2030 toimeenpanoa sekä avustaa maa- ja metsätalousministeriötä ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan raportoinnin kehittämisessä. Syke osallistuu ilmastonmuutokseen sopeutumisen seurantajärjestelmän kehittämisen koordinointiin sekä sopeutumisen seurannan toteuttamiseen. A2-vaikuttavuustavoitetta tukee myös Syken tuottama tieto maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoon, vieraslajien torjuntaan ja riskien hallintaan, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja hallintaan sekä luontopohjaisten ratkaisuihin liittyen.

A4-vaikuttavuustavoitteeseen liittyen Syke osallistuu aktiivisesti paikkatietojen ja paikkatietopohjaisten ratkaisujen ja palveluiden sekä paikkatieto- ja kaukokartoitusinfrastruktuurin kehittämiseen, luonnonvara- ja ympäristötiedon yhteiskäytön vauhdittamiseen sekä maankäytön ja maankäytön muutosten seurannan kehittämiseen.

Sykellä on myös aktiivista tutkimus- ja kehittämishanketoimintaa kokonaiskestävää ruokajärjestelmään (A1-tavoite) sekä alueiden tasapainoiseen ja oikeudenmukaiseen suunnitteluun (A3-tavoite) liittyen.

2.3 Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

Suomen ympäristökeskukselle asetetaan edellä kohdassa 1.2. todettujen toiminnallisten tuloksellisuuden tavoitteiden perusteella seuraavat tavoitteet:

B1. Toimintamme on vastuullista, ennakoivaa ja asiakaslähtöistä

Syken strategia vastaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan toiminnallista tuloksellisuutta koskevia linjauksia. Syken strategiassa on nostettu esiin ymmärryksen lisääminen ja ratkaisuiden kehittäminen kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa sekä avoimen tiedon ja tieteen periaatteiden noudattaminen.

Sykellä on vuodesta 2018 lähtien ollut ISO 9001- ja ISO 14001-sertifioinnit toimintaansa ohjaaville käytännöille, joita kutsutaan toimintajärjestelmäksi. Toimintajärjestelmään liittyvät järjestelmälliset oman toiminnan arvioinnit, vuosittaiset ulkoiset auditoinnit, riskien ja mahdollisuuksien arviointi ja hallinta käsitellään säännöllisesti vuosittain Syken johtoryhmässä. Käytäntöjen tavoitteena on arvioida säännöllisesti toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, tunnistaa onnistumiset ja parantamista vaativat asiat sekä päättää tarvittavista korjaavista toimenpiteistä.

Syken strateginen palvelulupaus kiteytyy toiminta-ajatukseen, jonka mukaan Syke vaikuttaa tutkimuksella, tiedolla ja palveluilla kestävä yhteiskunnan rakentamiseen. Syke seuraa aktiivisesti viestintänsä vaikuttavuutta ja laatii vuosittain verkossa julkaistavan vastuullisuusraportin Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. Tiedollista ennakoitua pidetään yllä vahvalla verkottumisella sekä kansallisesti että Euroopan tasolla.

Syke huolehtii vesitilannepalvelun käytettävyydestä siten, että tulvatilanteiden aikana voidaan tarvittaessa määrätä 24/7 varallaoloon henkilöstöä, joka pystyy vikatilanteiden sattuessa palauttamaan vesitilannepalvelun käyttöön.

B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme tukee ennakoivasti hallinnon vaikuttavuutta ja elinkeinojen kilpailukykyä

Syken tutkimus- ja kehittämistyö on aloitteellista ja kunnianhimoista. Syke on sitoutunut noudattamaan avoimen tiedon ja tieteen periaatteita, lisäämään ymmärrystä sekä kehittämään ratkaisuja yhteistyönä ja verkostoissa, kansallisesti ja kansainvälisesti. Syke pyrkii tarkastelemaan järjestelmiä kokonaisuuksina ottaen huomioon niiden moninaiset kytkennät. Vaikuttavuutemme syntyy erityisesti vuorovaikutteisista tutkimus- ja kehityshankkeista, laadukkaista tuloksista ja aktiivisesta viestinnästä.

Syke toimii ja on aktiivinen kansainvälisissä verkostoissa kuten YK:n alaisen maailman meteorologian järjestön (WMO) operatiivisten hydrologisten laitosten ja YK:n rajavesistö sopimuksen (UN Water Convention) toiminnassa sekä Euroopan unionin Horizon Europe-osarahoittamassa vesikumppanuusverkostossa (Water4All) ja eurooppalaisessa hydrologisten ja vesitutkimuslaitosten verkostossa (EurAqua).

Toiminta kansainvälisissä verkostoissa vahvistaa ennakoivuutta ja kumppanuuksien rakentamista erityisesti tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sekä tukee Suomen vesialan kansainvälisen strategian toimeenpanoa.

B3. Digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia, luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti.

Syke kehittää ja soveltaa digitalisaation mahdollisuuksia ja uusia tutkimusmenetelmiä. Syke edistää luonnonvaratietojen sekä ympäristön tilaa koskevan tiedon yhteiskäyttöisyyttä, yhteensopivuutta ja saatavuutta hyödyntämällä kansallisia digitalisoinnin ja yhteentoimivuuden periaatteita. Sykellä on ollut keskeinen rooli tuoreen Ympäristön tilan seurannan strategian 2030 toimeenpanossa, johon osallistuvat kaikki keskeiset tiedon tuottajat ja käyttäjät. Merkittävät digitaaliset hankinnat ja rahoitusesitykset suunnitellaan tarkoituksenmukaisesti yhteistyössä eri käyttäjien kanssa.

Syken tavoitteena on varmistaa, että verkkopalvelut, tietojärjestelmät ja -palvelut ovat saavutettavia ja käytettäviä ja toimivat häiriöttömästi.

B4. Varaudumme häiriötilanteisiin hyvällä riskien hallinnalla sekä vahvistamalla selviytymis- ja palautumiskykyä.

Syke arvioi suunnitelmallisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia sekä huolehtii arviointien perusteella päätettyjen toimenpiteiden toteuttamisesta. Riskien ja mahdollisuuksien hallinnassa sovelletaan voimassa olevia valtionhallinnon ja tulohjaavien ministeriöiden ohjeita sekä soveltuvilta osin myös kansainvälisiä standardeja. Syken riskien arviointi perustuu ISO 31 000 -standardiin. Riskien arviointikehikko on jaettu kuuteen osa-alueeseen, joita kutakin arvioidaan säännöllisesti kahden vuoden välein.

Syke ylläpitää erityistilannevalmiuttaan sekä vastaa merkittäviä ympäristövahinkoja koskevasta varallaolosta. Varallaolo on voimassa arkisin klo 7-22 sekä viikonloppuisin ja pyhäpäivisin klo 9-22. Tulvapäivystystä (24/7/365) pidetään yllä yhteistyössä Ilmatieteenlaitoksen päivystyksen kanssa. Alkavalla tulossopimuskaudella kohdennetaan huomiota kuivuustilannepalvelujen kehittämiseen.

Toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet

	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Verkkosivuvierailujen määrä (www.vesi.fi , 1000 kpl/a ¹⁾)	1470	1500	1500	1500	1500	1500
Verkkopalvelun käyttäjien tyytyväisyys (www.vesi.fi - palveluun tyytyväisten käyttäjien osuus, %)	-	90	90	90	90	90
Vesitilannepalvelun käytettävyys (%) ³⁾	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5
Tunnettuus-kiinnostavuus -indeksi ⁴⁾	-	Hyvä (tot.)	-	Hyvä	-	Hyvä
Toimivuus -indeksi ⁵⁾	-	Hyvä (tot.)	-	Hyvä	-	Hyvä

¹⁾Vesiaiheinen sisältö on siirretty [vesi.fi](http://www.vesi.fi)-palveluun vaiheittain vuosina 2021-2022.

²⁾Käyttäjätyytyväisyyden seuranta alkoi 2022.

³⁾Käytettävyys on arvioitu ottaen huomioon suunnitellut ja ennakoimattomat käyttökätköt.

⁴⁾Median arvio: 4-portainen asteikko: heikko - erittäin hyvä (Mediabarometri).

⁵⁾Arvio Syken mediaviestinnän toimivuudesta (8 osatekijää), 4-portainen asteikko: heikko - erittäin hyvä (Mediabarometri).

Näitä tavoitteita sovelletaan myös vuosina 2025–2028 ellei muusta päätetä.

2.4 Voimavarojen hallinnan tavoitteet

Suomen ympäristökeskukselle asetetaan edellä kohdassa 1.3 todettujen voimavarojen hallintaa koskevien tavoitteiden perusteella seuraavat tavoitteet.

C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin. Henkilöstösuunnittelu on toimintaa tukevaa, ennakoivaa ja pitkäjänteistä.

Syken henkilöstön työtyytyväisyyttä mitataan systemaattisesti joka toinen vuosi. Työhyvinvointikyselyjen mukaan Sykessä työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet omaan työhön koetaan korkeiksi ja kokonaistyytyväisyys on korkealla tasolla. 2023 Syke aloitti toimintansa uudella rakenteella - henkilöstö on kokenut sen toimivaksi (VMBaro -kysely ja sisäinen auditointi syksyllä 2023). Tulossopimusjaksolla lähdetään toteuttamaan 2023 laadittua pitkäjänteistä henkilöstösuunnitelmaa, jossa ennakoivalla osaamisen kehittämisellä on tärkeä rooli. Tulossopimusjaksolla vahvistetaan myös esihenkilöiden valmiuksia johtaa osaamista ja tukea alaisten kehittymistä.

Syken rahoitusrakenteen painottuminen ulkopuoliseen erillisesti haettavaan projektirahoitukseen on edellyttänyt Sykeltä systemaattista projektityön tuen kehittämistä. Määräaikaisten työntekijöiden palvelussuhteiden tilannetta tarkastellaan kaksi kertaa vuodessa. Syke huomioi kielellisen ja kulttuurisen yhdenvertaisuuden ja oleellinen informaatio on käännetty englanniksi. Toiminnassa huomioidaan eri toimipaikoissa työskentelevä henkilöstö. Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon.

C2. Tehtävät ja toiminta on mitoitettu rahoituksen mukaan.

Suomen ympäristökeskuksessa on kiinnitetty huomiota voimavarojen hallintaan useiden vuosien ajan suoran budjettirahoituksen vähenemisen ja muun rahoituksen lisääntymisen vuoksi.

C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.

Vuonna 2023 toiminnan rahoituksesta muun kuin suoran budjettirahoituksen osuuden arvioidaan olevan noin 61 %. Ulkoisen rahoituksen osuuden arvioidaan pysyvän korkeana myös lähivuosina. EU-rahoituksen osalta on pyritty hyödyntämään erityisesti Horizon Europe-rahoitusta vuosina 2022–2026. Syke on menestynyt Horizon Europe -rahoitushauissa vuosina 2021–2023 hyvin.

C4. Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita.

Toimitilakustannukset nousevat vuonna 2023 toimitilavuokrien normaalia suurempien indeksikorotusten johdosta. Tavoitteena on vähentää toimitilakustannuksia tulevina vuosina erityisesti toimistotilojen osalta. Käytösidonniset tilat (laboratoriot) muodostavat noin 40 % Syken toimitilakustannuksista. Syken toimistotilojen tilatehokkuus 9,0 htm² / toimisto-htv alittaa valtion toimitilastrategiassa vuodelle 2030 asetetun tavoitteen (korkeintaan 10 htm²/htv). Toimistotilatehokkuutta parannetaan edelleen tulevina vuosina. Syken hankintatoimessa toimitaan valtionhallinnon hankintaohjeiden mukaisesti. Syken toimintajärjestelmään sisältyviin hankintakriteereihin sisältyy kestävyysnäkökohtien huomioonottaminen. Hankintainta kehitetään jatkuvasti

C5 Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista

Syke on muuttanut organisaatorakennettaan strategian mukaisesti. Keskeistä voimassa olevassa rakenteessa on ratkaisuyksiköiden organisointi vaikuttavuuspäämäärien mukaisesti. Tästä huolimatta monet Syken toiminnot, projektit tai muut tavoitteet, ovat poikkiorganisatorisia ja keräävät resursseja eri yksiköistä. Dynaaminen toimintamalli on edellytys Syken kaltaisen vahvasti projekteja toteuttavalle organisaatiolle. Poikkiorganisatorisista tavoitteista ja toimintaa johdetaan systemaattisesti selkein, nimetyin vastuin.

Voimavarojen hallintaa koskeva keskeiset tunnusluvut ja niiden ennakoitu kehitys

	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	
Henkilötyön määrä (htv)	661	678	680	660	650	630	TAE
Vesitaloustehtäviin kohdentuvan henkilötyön määrä ¹⁾ (htv)	36	36	36	36	36	36	
Sijoittuminen Universum- tutkimuksessa luonnontieteen ammattilaisten /opiskelijoiden vastauksissa	2./2.	2./2.(tot)	2./2.	2./2.	2./2.	2./2.	
Yli 2 kuukautta ulkomailla työskennelleiden/ vaihdossa olleiden henkilöiden määrä (kpl)	5	5	6	7	8	9	
Henkilöstön kokemus esihenkilötyön onnistumisesta (VM-baron Esimiestyö -indeksi)	4,11	4,15 (tot)	>4	>4	>4	>4	
Henkilöstön kokemus työtyytyväisyydestä kokonaisuutena (VM-baro)	3,8	3,85 (tot)	>3,8	>3,8	>3,8	>3,8	
Henkilöstön kokemus osaamis-, oppimis- ja uudistumismahdollisuuksista (VM-baro)	3,8	3,89 (tot)	>3,8	>3,8	>3,8	>3,8	
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	7,5	7,5	7,5	7,3	7,1	7,0	
Suomen ympäristökeskuksen toimintamenorahoitus (35.10.04), milj.€	2022 TP: 26,1	2023 Arvio: 29,0*	2024 TA: 27,5	2025 Kehys: 29,6	2026 Kehys: 28,9**	2027 Kehys: 27,6	
EU-hankerahoitus, milj.€	5,7	8,1	10,5	11,0	11,0	11,0	

¹⁾Sisältää arvion toimintamenorahoituksella ja erillisrahoituksella tehdyn henkilötyön määrästä

^{*)} Arvio 2023 sisältää arvion aiemmilta vuosilta siirtyneen toimintamenorahoituksen käytöstä.

^{**)} Vuosien 2025-2027 aikana kehys, ja sitä myötä myös vesivarojen käyttöön ja hoitoon kohdennettavat resurssit todennäköisesti pienenevät hallinnonalojen tuottavuusohjelmien myötä.

Valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 2024 on määritetty, että Syken toimintamenoista (momentti 35.01.04) kohdennetaan vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviin noin 1 500 000 euroa. Syken toimintameno määrärahaa arvioidaan käytettävän näihin tehtäviin noin 20 henkilötyövuoden ja erillisrahoitusta noin 16 henkilötyövuoden kustannusten kattamiseen.

Voimavarojen hallinnalle asetettuja tavoitteita on tarkasteltu laajemmin ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tulossopimuksessa vuosille 2020-2023.

3 Seuranta ja allekirjoitukset

Suomen ympäristökeskus toimittaa ministeriölle vuoden 2024 tulostavoitteiden toteutumista koskevan väliraportin 30.6.2024 mennessä. Merkittävien poikkeamien osalta Syken tulee olla yhteydessä ministeriöön mahdollisimman pikaisesti. Tulostavoitteiden lopullinen toteuma raportoidaan osana tilinpäätöstä.

Tulostavoitteiden toteuman arvioinnissa käytetään arvosana-asteikkoa 1–5, niin että 1 = Tavoitteesta on luovuttu, 2 = Tavoite ei ole toteutunut, 3 = Tavoite on toteutunut osittain, 4 = Tavoite on saavutettu, 5 = Tavoite on ylitetty. Asteikko on Valtiokonttorin suosituksen mukainen. Väliraportissa tulee olla lyhyt yhteenveto sisältäen keskeiset tunnusluvut, tavoitteiden toteuman yhteenvedon, olennaiset poikkeamat sekä ennuste tavoitteiden, toimenpiteiden, talouden ja tunnuslukujen tilasta (asteikko 1–5) tavoitevuoden lopussa.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus toimitetaan ministeriöön 28.2.2024 mennessä täydennettynä mahdollisilla tulosohjauksessa mainituilla lisätiedoilla.

Syken perustehtäviin vaikuttavien toimintaympäristön muutosten kuvaus (liite 2) sekä tulostavoitteet, niihin liittyvät toimenpiteet, tunnusluvut ja laskelmat päivitetään vuosittain.

Helsingissä 18. päivänä tammikuuta 2024

Jaana Husu-Kallio

Kansliapäällikkö
Maa- ja metsätalousministeriö

Leif Schulman

Pääjohtaja
Suomen ympäristökeskus